

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut
Reo Posterior De Confessario Ut Judice**

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

De Circumstantia Quis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

§. II.

Generalis quadam circumstantiarum expositio.

36. Notitiam circumstantiarum ad expediendam & facilitandam Confessionem necessariam esse, constat tum ex eo, quòd inde innumeri & ad praxin valde utiles casus resolvi queant: tum ex *Cap. Consideret. 1. de Pœnit. Dist. 5. & cap. aut facta. 19. ibid. dist. 1. ex Cap. Omnis utriusque de pœnit. & remiss. & ex cap. sicut dignum. de homicidio*: & demum ex Trident. Concil. *sess. 14. c. 5. & can. 7.* ubi expressè decernitur, circumstantias speciem mutantem, specialiter esse explicandas in confessione: quod equidem, quis faciet, si nesciat, quænam sint hæ circumstantiæ? Qua de causa idem Concilium *dicto cap. 5.* tanquam à ratione alienum meritò reprehendit, quod aliqui imprudenter dixerint, easdem circumstantias ab hominibus otiosis excogitatas esse. Jam ad singulas descendamus.

De circumstantia quis?

37. Denotat hæc qualitatem seu conditionem personæ non confitentis sed peccantis: siquidem ratio habenda non est personæ, qualis nimirum ea sit, quando confiteretur, sed qualis fuerit, quando peccatum admisit: id quod universim notandum est pro omnibus aliis circumstantiis, quæ quidem non sunt attendendæ, nec explicandæ secundum præsentem confitentis statum, sed secundum statum, quem habebat pœnitens, quando peccavit. Hujusmodi autem qualitates seu conditiones, in persona peccante considerandæ, sunt, esse sacram, seu

profanam; matrimonio aut voto ligatam, vel iisdem solutam; consanguinitate vel affinitate junctam in hoc vel illo gradu; constitutam in regimine vel officio; aut speciali adstrictam lege, vi cuius ad aliquid agendum, impediendum, vel evitandum teneatur. Præter has circumstantias sunt adhuc aliæ nonnullæ, quæ se tenent ex parte confitentis, seu potius peccantis. Prima est in ordine ad copulam carnalem, videlicet, si ad eam exercendam sit impotens, vel sponsalia cum una contraxerit, postea verò fornicetur cum alia. Secunda est dignitas operantis, ut si peccans sit Episcopus, Prælati &c. Tertia est ignorantia vel error, an scilicet, qui peccavit, laborarit errore vel ignorantia vincibili & mortaliter culpabili, vel invincibili seu inculpabili. Quarta est consuetudo, an videlicet peccati, quod quis committit, habeat inveteratam consuetudinem vel non. Quinta est virginitas, an, qui contra castitatem peccavit, sit vel non sit virgo.

De circumstantia quid?

38. Ad hanc circumstantiam multa pertinent, quæ ad tria ferè capita reduci possunt, quorum Primum est de iis, quæ se tenent ex parte rei volitæ; Alterum de iis, quæ se tenent ex parte personæ, ad quam peccatum terminatur: quæ circumstantia à Theologis cum Cicerone appellari solet *Circa quid*. Tertium est de effectu secuto ex peccato, quod est etiam aliquo modo objectum volitum: de quibus singillatim agendum. Et quidem

39. Quod ad ea, quæ ad primum caput spectant, attinet, multa sub eo comprehenduntur, quæ ad parandam confessionem